

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaee, 1661

De Officio Iudicis ordinarii. Titvlvs XXXI.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

Eugenius Papa a.

Si sacerdos fiat t. pro certo aliquem esse reum alijus criminis, vel si confessus fuerit, & emendare noluerit, nisi iudicario ordine quis probare possit, non debet eum arguere nominatim, sed indeterminatè. Sicut dixit Christus: Vnus vestrum me traditurus est. Sed si ille, cui damnus illatum est, petierit iustitiam, potest excommunicare auctorem & damni, licet etiam ei confessus sit, sed tamen non nominatim potest eum removere à communione, licet sciat eum esse reum: quia non dicitur iudex scire, sed ut Deus: sed debet eum admonere ne se ingerat: quia nec Christus iudam à communione removit.

CAP. III.

Si ordinarius subiectus Episcopo profert in sibi subiectum iustam censuram ecclesiasticam, Episcopus illum servare debet, & illam sine satisfactione & conscientia profertis relaxare non debet.

Alexander III. Florentin. Episcopo.

Ubi e ab ecclesiarum prelati ecclesiastica sententia in maleficiores aliquos promulgatur, rata debet & firma consistere, & usque ad dignam satisfactionem inviolabiliter observari. Quapropter mandamus, quatenus si quando plebanus sancti P. f. in clericos vel laicos parochianos suos interdicit vel excommunicationis sententiam rationabiliter tulerit, ipsum facias inviolabiliter observari, & eam sine congrua satisfactione, & absque eisdem plebani conscientia non relaxes.

CAP. IV.

Si ordinatio vacantis ecclesie etiam patronata ex iusta causa differtur, est ibi per Episcopum & Oeconomum ponendus.

Idem Cantuarien. Archiepiscopo & eius suffraganeis.

Ubi vos plerunque oportet ordinationem ecclesiarum differre, pro eo, quod quandoque personarum vobis minus idonearum presentatur, aut inter vos & presentatores alia de causa radix dissensionis b. emergerit: [i. & infra.] Fraternitati vestra mandamus, quatenus si quando in vacantibus ecclesiis, in quibus ecclesiastica persona presentationem non habet, vel quia persona minus idonea presentatur, vel alia de causa de iure personas non potueritis in eis instituire: appellatione & remota ponatis Oeconomus, qui debeat fructus percipere, & eos aut in ecclesiarum utilitatem expendere, aut futuris personis fideliter reservare.

[i. Providendum nobis est, ne occasione huius dissensionis & scandalis interum fructus illarum ecclesiarum depereant, aut eius parochianis in spiritualibus gravia proveniant detrimenta. Inde est, quod.]

CAP. V.

Si constat ordinario, quod absolutus à Papa suppressis veram causam quare fuerat excommunicatus, debet illum remittere ad Papam. Si vero sibi non constat, est tamen sibi iure suspensus contra eum, debet cogere eum se purgare.

Idem Cantuarien. Archiepiscopo.

Ex parte tua: [i. & infra.] Quia nos consuleret voluisti, utrum illorum absolutio teneat, qui occultatis excessibus, pro quibus excommunicati fuerant, absolutiois beneficium, per sedem Apostolicam, nomen, suar excommunicationis causam aliam pretendentes? Taliter r. quod si ita tibi constituit,

a. al. Augustin. in concil. part. 30. cap. 55. Idem Neovericensi Episcopo. b. Cap. 6. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. p. 30. cap. 55. c. ad rem. Matth. 23. Marc. 14. Luc. 22. Ioann. 13. d. Thom. 3. p. 2. art. 6. Sotus in 4. sent. dist. 22. q. 1. art. 6. e. C. 3. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Later. p. 31. c. 7. f. Democratis. g. Cap. 7. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Lateran. p. 35. cap. 27. h. emergit. i. cessante. k. Cap. 7. eod. tit. in 1. compil. & post concil. Later. p. 31. c. 7.

latere, quod tu eorum legatus & delegatus nostris super hoc negotio fueris, & quod post huiusmodi negotium, nec per nos, nec per aliam partem ex parte nostra citatus ut iuris pareres, predestinam petenti iurisdictionem recipere iniquissimè caucione iuratoria relaxaveris. Ceterum ad ea que contra legatum visperant, & tu respondimus, &.]

CAP. VIII.

Pro sine latere de latere, minor legatus executionem officii sui sustinere debet.

Gregorius IX. Patriarcha Hierosolymitano.

Ubi tunc & infra. Fraternitati t. legationis officium in provincia tua duximus committendum, ita ut quodlibet legatum ad partes illas de latere nostro missum citari destinari, executionem ipsius officii, quam legatus ipse sibi fuerit, pro sed. Apostol. reverentia omnino dimittas a.

CAP. IX.

Legatus non de latere, sed ratione persone extra provinciam sibi dicitur absolvere neque excommunicatos pro iniectione manuum in alios, nec etiam in provincia si tales excommunicati aliunde veniant. Legatus vero ratione dignitatis nullus tales absolvit, h. d. fundam. communiter intellectum.

Idem.

Communicatio pro iniectione manuum violenta, ecclesie Romanæ legati, qui de ipsius latere non mittuntur extra provinciam sibi commissam, vel ibidem si iniectioni manuum iniectiones illuc contingat aliunde venire. Et qui ecclesiarum suarum pretextu legationis sui vindicant dignitatem, etiam subditis (quamvis in provincia sua existentibus) beneficium absolutionis immittunt possunt. Nisi de speciali gratia illis & istis exemplis à sede Apostolica concedatur.

CAP. X.

Ubi legatus statuta etiam legatione finita, finitur tamen sui non jurisdictionis, citatio non precessit.

Idem.

Namque dubium esse volumus, quin legatorum sedis Apostolicæ statuta edita in provincia sibi commissam de iurisdictione perpetua, licet eandem postmodum sint expressi. Senus autem h. si causas duxerint delegandas & aliquas, cum jurisdictione illorum expiret, si ante illorum dissolutionem horum citatio non precessit.

DE OFFICIO IUDICIS ordinarii.

TITVLVS XXXI.

CAP. I.

Episcopi in suis diocesis possunt crimina inquirere, & punire, & cum quo fuerit notare tractum seculare.

Ex synodo Ioannis Papa.

Peniculosa & infra. Habeant igitur Episcopi singularium urbium in suis diocesis liberam potestatem aduiteria & scelera inquirere, ut scilicet de peccatis & secundum quod canones censent, absque impedimento aliarum. Et cum opus fuerit publicum conuocent ecclesiam, non ad praesudicandum, sed potius ad ea, que Deo sunt placita, prosequendum.

CAP. II.

Ordinarius, qui sit non iudex vel homo, sed ut Deus, subditos esse reos non, indeterminate poterit, sed non nominatim cum cogere non potest.

a. Tota ante, multis magis. C. de sac. eccl. fac. l. 2. C. de re iud. b. reos. c. Vide Luc. Cap. pro sua iurisf. & l. 3. C. de offi. pret. d. Cap. 1. ad. in 1. comp. Triden. conc. sess. 24. de reform. cap. 6. e. Vid. Lampson, cum sit, de iurisf. omn. iud.

debes eos ecclesiastica censura compellere cum literis tuis rei veritatem continentibus, ad sedem Apostolicam redire. Si vero id tibi non confiteri, & eos suspectos habueris, quod confessi non fuerint veritatem, ipsos compellere debes exinde coram te, quod veritatem confessi fuerint, purgationem præstare.

[1. Regis est constanti assertione propositum, quod interdum quidam pro certis casibus excommunicati sed. Apostol. visitant, & residentis censuræ pro quibus sunt vinculo excommunicationis ascriptæ, de absolutione sua literas deferunt, continent; eos ad sedem Apostolicam accessisse, & auditu confessionibus suis absolutionem beneficium meruisse. Vnde.]

CAP. VI.

Si ex defidia vel malitia delegati Papæ quis perseverat in peccato, ordinarius loci potest supplere, non obstante quod causa fuerit delegata commissa, hoc dicit, & est casus notabilis & singularis. Celestinus III.

Significavit nobis tua fraternitas, quod quidam de parochianis tuis, cum pro illicita consanguinitatis & admittatis copula excommunicatione e notantur, ad iudices remotiores ab Apostolica sede literas impetrant: per quas cum ab excommunicatione fuerint absoluti, quia dicti delegati ad locum, ubi testes produci valeant, non accedunt, nec aliquos pro eorum receptione transmittunt, in prænomina nefaria conjunctionis copula remanent; & causa debitum non sortitur effectum: [1. & infra.] Cum itaque pro malitia vel defidia iudicis delegati non debeat quis ad remanendum in copula conjunctionis iniquæ suffragium invenire: tale damus t. f. responsum, quot quotiens ea, quæ prædictimus in tua dice: cessi evenire contigerit, licet potes taliter absolutos in pristina excommunicationis sententiam revocare, ipsosque tandiu eadem sententia tenere ligatos, donec causa in receptione restituta, & in aliis legitimis incipiat habere progressum.

[1. Vnde postulasti nobis quid sit tibi in tali articulo faciendum.] Cum itaque, delus suis alicui parochianis non debeat, nec etiam quis per malitiam vel defidiam iudicis delegati debeat, &c.

CAP. VII.

Ordinarius supplet negligentiam Abbatis non revocanti monachum vagabundum. Innocentius III. Austriaco Archiepiscopo. d.

Quanto e devotio religiosorum: [1. & infra.] Audientiam nostram noveritis pervenisse, quod monachi canonici & alii regulares tuæ provincie cum deberent potius in claustris iuxta regularia constituta divinæ obsequiis vigilare, de obedientiis & redditibus, quorum curam gesserant, pecunia congregata, claustrum abhorrentes, per curias Principum & potentum discurrere non verentur: [2. & infra.] Mandamus, quatenus quoscumque tales inveneris, nisi ad communionem tuam resipuerint, ut proprium in manibus prælatorum suorum sine difficultate resignent; convertendum in utilitatem domus secundum Abbatis consilium, & regularem vitam observent: si prælati eorum post suam communionem id exequi negligenter omiserint, per suspensionem officii & beneficii, appellatione remota compellas.

[1. Utinam studiosius mandatis divinis inhaeret & creatori suo placere per omnia opera sancta conversationis intendat, tanto

a. Sensus est: si suspecti sunt quod non dixerint Papæ veritatem, compellendi sunt ad purgandam eam suspensionem, ne inde colligatur eos verum dixisse. b. Cap. 2. eodem titulo, in secundæ compilationis. c. Vide Trident. concil. sess. 24. in decret. de reformatione, per multa capitula. d. al. Austriaco. e. Cap. 1. eod. tit. in 3. compilat. Vide concil. Viennens. in Clem. de stat. monach. c. ne in agro. 4. quæ verò ubi etiam hæc problematur. f. aut. lex, Dec. notu. C. de Episc. & cler.

humani generis inimicus ad sollicitudinem sua fidei valde laborat, & variis modis ei præstat molestias exactionibusque eorum inextricabili laqueo nititur trahere. [2. Ex muneribus suis illorum sita fœdera & quædam quærent, ac de ipsorum familiaritate in concensu sui ipsorum diffidentes commoverit & caterorum humilitatem in ipsorum gentia, contemnerit, mandatis prælatorum firmiter inobtemperantes existant & contra illorum prohibitionem sollicitudinem sollicitudinem se ingerant. Quis igitur propriam religionem non medicum emeretur s. per. f.]

CAP. VIII.

Ab uno Episcopo excommunicatus, ab alio est secutus. Archiepiscopus per querelam aditus, non absolvere, nisi promittat.

Idem Rothomagen. Archiepiscopo & rui suffraganeis.

Ad reprimeendam & malitiam perferendum præter sunt in canonibus constituta: quæ factas à vobis interdum in subditis vultis in violationem observari, ita latas ab aliis debitis in violationem servare. Ideoque mandamus, quatenus literas, quæ Lexonen. Episcopus duxit in subditos factas, nonicè promulgandas: & vos ipsi servetis, & vobis subditis faciatis inviolabiliter observari. Tamen licet Archiepiscopo (cum excommunicationis sententia per appellacionem non suspendatur obiectum) si communicatus ab ipsa de injuria tibi fuerit excommunicatione conqueatus: ad ipsum (ei quod Cælestino preterens) absolvendum secundum ecclesiæ formam mittas: qui si noluerit ipsum absolvere, tu (receptione juratoria) absolutionis munus ei potes contumere: ita tamen, quod nisi legitime tibi contumax contra iustitiam excommunicatus fuisse, & de illis iuramenti præcipias, ut super eo, de quo facta excommunicatione notatus è, eidem Episcopo iustitiam competenter. Quod si facere contempserit, tu excommunicationis sententiam, appellatione remota, ducere non omittas.

CAP. IX.

De causa subditorum Archiepiscoporum & Episcoporum Patriarcha non cognoscit, nisi per appellationem legitime vigore conservandam sui privilegii.

Idem Tarvensi. c. Archiepiscopo.

Vo d simul: [1. & infra.] Constit. l. l. cum sit in canonibus definitum Primatus vobis archas nihil juris præteritis habere, nisi quatenus canones concedunt, vel e præfatis illis constituta tulit ab antiquo s: ita ut secundum Nicenam & ipsa sua privilegia serventur ecclesiis, præterquam in illis sed. aliquam ecclesiam vel redorem ipsius quod specialia privilegia decesserit honorare: quatenus tui coram te voluerint stare iuri, compelli non iudicium Patriarchæ subire, nisi causa per appellationem audientiam perferatur: aut ei aliquid legatum sit Apostolica sit indultum.

[1. Consultationem scilicet & querimoniam, quæ ad te continuo continet, per quam a ven. fr. Hieronymo Papatia quereretur clericos tuos iniuste gravari, quæ sit in illis tam quo parati sunt de se querimoniam impetrare, quatenus habere, licet ad eum per Apostol. sit. i. cap. i. nonnulli ipsorum ram se respondere compellit, & utrum ad id ipsi in per nostras postulas literas tibi. Videris quæ sit in illis tibi providere prædicta.]

CAP. X.

Archiepiscopus impeditus potest conferre in

a. Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. b. al. notu. in nullo manser. reperitur. c. al. Trigon. d. l. l. in 3. compil. e. & infra. f. Vide l. de quibus. l. in sig. de sit. ten. conjo. g. l. l. in d. in. d. d. c. 7.

non aliter consecrari, & consecrandus tenetur ab illo commissario...

Idem Turon. Archiepiscopo. Nos quidem concessimus, ut si aliqua infirmitate, vel alia iusta causa detentus...

Idem Archiepiscopo Senonensi. Licet a in corrigendis excessibus iuxta canonicas sanctiones appellacionis...

Idem Archiepiscopo Helensi. Pothalis officii [d. 67] Ex parte e tua fuit infirmitas...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Idem Archiepiscopo Senonensi. Licet a in corrigendis excessibus iuxta canonicas sanctiones appellacionis...

CAP. XII.

Papa per scripturam, qua mandat ordinario ut subditis suis corrigat, non facit ex hoc ipsum delegatum, ideo ab eo potest appellari...

Idem Archiepiscopo Senonensi.

Idem Archiepiscopo Senonensi. Licet a in corrigendis excessibus iuxta canonicas sanctiones appellacionis...

CAP. XIII.

Prelati subditos corrigant, & reformant appellacione remota, vel consuetudine non obstante...

Idem in concilio generali. d.

Inrefragabili constitutione sancimus, ut ecclesiarum prelati ad corrigendum subditorum excessus, maxime clericorum...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Idem Archiepiscopo Helensi. Idem delegatus Papa, qui excommunicavit eum, vel alterum...

Prælati in impositione panis, cavere debent a quibus pecunia, & ab omni alio gravamine. h. d. usq. ad finem.
 Provident itaque diligenter ecclesiasticum prælati, ut hoc salutare statutum ad quæstum & pecuniam vel gravamen aliud non convertant, sed istud studiosè ac fideliter exequantur, si canonicam velint effugere ultionem: quoniam super his sed. Apost. auctore Domino, adentissimè vigiliabit.

CAP. XIV.

Cum in civitate vel diocesi sint populi diversarum linguarum, Episcopus debet providere eis per viros idoneos, qui secundum varietatem linguarum officia eis celebrent, & sacramenta ministrent. Et siurgens est necessitas, constituat sibi vicarium Pontificem illius lingue, non tamen propter hoc eadem diocesim debet habere duos Episcopos.

Idem in eodem. b

Quoniam e. in plerisque partibus intra eandem civitatem atque diocesim permixti sunt populi diversarum linguarum, habentes sub una fide varios ritus & mores: districte præcipimus, ut Pontifices huiusmodi civitatum, sive diocesum providant viros idoneos, qui secundum diversitates rituum & linguarum, divina illis officia celebrent, & ecclesiastica sacramenta ministrent, instruendo eos verbo pariter & exemplo. Prohibemus autem omnino ne una eademque civitas sive diocesis diversos Pontifices habeat, tanquam unum corpus diversis d. capta quasi monstrum. Sed si propter prædictas causas urgens necessitas postulaverit, Pontifex loci catholicum præfulem nationibus illis conformem, provida deliberatione constituat sibi vicarium in prædictis, qui ei per omnia sit obediens & subiectus. *f. Unde si quis aliter se ingesserit, excommunicationis se noverit mucrone percussum: & si nec sic resipuerit, ab omni ministerio ecclesiastico deponendum, adhibito (si necesse fuerit) brachio seculari ad tantam & insolentiam repellendam.*

CAP. XV.

Episcopi, qui per se non possunt, tenentur adsumere idoneos qui suppleant suo loco, quo ad prædicationes, visitationes & confessionum audiciones: & ut possint Episcopi reperire tales, præcipit in ecclesiis cathedralibus & collegiatis tales institui.

Idem in eodem.

Inter cetera, quæ ad salutem spectant populi Christiani, pæbulum verbi Dei permaximè sibi noscitur esse necessarium, quia sicut corpus materialis, sic anima spiritali cibo nutritur, eo quod non in solo pane & vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei. Unde & cum sæpe contingat quod Episcopi propter suas occupationes multiplices, vel invalendines corporales, aut hostiles incurfus, seu occasiones alias (nec dicamus de cetero tolerandum) per seipsum non sufficiunt ministrare verbum Dei populo, maxime per amplas dioceses & diffusas: generali constitutione sancimus, ut Episcopi viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum adsumant, potentes in opere & sermone, qui plebes sibi commissas vice ipsorum (cum per se iidem nequiverint) solite visitantes, eas verbo adficient & exemplo: quibus ipsi cum indigerint, congruè necessaria & subministrant:

a Infr. de pan. cap. licet. b Cap. 9. & 2. eod. tit. in 4. compil. c Lud. Gom. in Reg. Can. de idem. ubi plura tradit de linguarum similitudine & diversitate. d Alias, diversa habent capita, &c. e præcipimus. f al. Verum. g Insuper. h Ca. 10. & 3. eod. tit. in 4. compil. i Matt. 4. Luc. 4. Deut. 3. k Conc. Trid. sess. 2. c. 2. sub Rubr. de re form. c. 4. concord. conc. Carthag. 4. c. 20. & concil. Rheim. c. 14. l Salariis habere debent per D. D. an L. justis.

ne pro necessariorum defectu compellantur. *id est ab incepto. Unde præcipimus, tam in cathedralibus quam in aliis conventibus ecclesiarum viros idoneos dinari, quos Episcopi possint eosque viros & cooperarios habere, non solum in prædicationis officio, verum etiam in audiendis confessionibus & penitentiarum rogandis, ac ceteris, quæ ad salutem generis humani. Si quis autem hoc adimplere neglexerit, districte vigileat ultioni.*

CAP. XVI.

Episcopus in ecclesia diocesi sua debet esse contentus, iuxta jurisdictionem: & que sine iurisdictione dicitur.

Honorius III. Episcopo Assisiano.

Conquerente æconomio monasterii sancti Basilii monis Subasii nobis innotuit, quod tu iurisdictionem episcopalis non contentus, quæ in ecclesia sua capitulo iisdem monasterii debet habere, a quibusdam ecclesiasticis procuratorum exigis, quas ad dandam procuratorum minime sufficere proponebat, petens ut specialiter tibi ratione juris episcopalis competentes in eadem pariter & quibusdam specificatis, ha. fuit legitime contenta. Nos autem inspectis probacionibus, & que ab una que parte fuerit propositis intellectis decretorum, & in ecclesiis seu capellis tuis diocesis, ad monachum iurisdictionem habere canonica obedientiam, laboriosam & reverentiam, institutionem & confirmationem, correctionem & reformationem, ac censuram excommunicacionis, jurisdictionem quoque causarum omnium ad iurisdictionem ecclesiasticam de iure spectantium, potestatem & honorum omnium, quæ ab Episcopo fuerint concessorum collationem, synodum, & synodici seu & capituli nomine duos solidos, quartam decimationem & decimariorum, visitationem quoque annuam: in quibus ad eas visitandas accesseris, non de amplius occasione nomine requiras ab eis, nisi quantum (penitus inabus earundem) moderate poterit exhibere, ne iurisdictionem capellis eiusdem diocesis in procuratoribus reventur: & infra. Tu autem his iuribus in prædictis tuis contentus existens, non amplius ab eis cogas moderatum auxilium, quod iuxta formam litterarum capituli, si manifesta & rationabilis causa erint, iurisdictionem postulare, sicut ab aliis ecclesiis equales diocesis pro necessitate temporis suffulcrum.

CAP. XVII.

Episcopi visitant monasteria, non interducentur a duobus aut tres canonicis suis, cum aliquibus religiosis.

Idem Abbatibus & conventibus sancti Remigii. e

Ut iuxta: [1. & 7.] Attendentes igitur, quod licet cens est ut Remen Archiepiscopo, in monasterio suo visitationis officium exerceat, secularis iurisdictionem per quos possit in claustris dissolutionis monasteriorum nise. Firmiter inhibemus, ut nullo de cetero iurisdictionem in capitulum (nisi duos vel tres de canonicis ecclesie in decenti habitu, aliis & quos capite velat iugis & gregis adjunctis) secum visitationis tempore accipiat. *h*

a De excus. & in elem. cum ab omni. De iur. & iur. cler. b In non manet. c quoniam quilibet iurisdictionem iurisdictionis hinc inde sui iuris præmissa in leg. cum in dicitur. d legit. com. e Synodici & cathedralis monasterii quod, quod iurisdictionem explicat Grat. in q. 3. per totum. Adde notandum, quod de iurisdictionem d. nec. e Remen. f Interfuit persona. g al. iurisdictionem, al. iurisdictionem, vel alia. h Tales interducentur illarum iurisdictionem suo liquidam. & ibi Bart. s. f. ar. de iur. & iur.

157
... sed non vult regredi debet eum subriter visitare, sic ex-
... officio delinquere quantum potest suspendendo, ne revocet: sic
... non potest, ne confundat. Quia cum iuxta sapientem edictum se-
... arguendus amicum amicitie legem violare videtur, si com-
... plicitate a quo accipitur.]

CAP. XVIII.
Le d'usage de l'ev. jurisdiccion, sont diverse: unde res ju-
... in una, non obstat agenti in alia.
Item Episcopi Bithacen. a. & Archidiaconi
Rothomagen. b.

Dilectus filius Abbas monasterii e Rothomagen. no-
... exposit, quod tercia pars emendarum, quas ho-
... quique parochiarum pro suis excessibus solver-
... ad suam spectant monasterium ab anti-
... [1 & 7.] Cumque se me. l. Papa pra. n. vobis dede-
... in mandatis, ut auditis hinc inde propositis, causam re-
... ad eum sufficienter instructam: dictus Episcopus
... vestrum dicitur impedivit occasione cul-
... sententia, quae super quibusdam ecclesiis, quoad
... promulgata existit pro eodem. Un-
... Abbas nobis humiliter supplicavit, ut cum
... causam examinatio, & decisis, ac emendat ad
... pertinetere nolentur non solumus
... memorat praxitu negotii processum ulterius
... impedit. Cum igitur predicta de lege jurisdictionis
... mandamus quatenus huiusmodi sententia non
... obstat, procedatis in negotio iuxta traditam vobis for-
... m.

[1] Et quae inter ipsos homines orta ecclesiastica questione cita-
... ad mandata, sed examinatio & decisis questione ad ven. sin. Ve-
... Episcopi, & ipsos Abbates pervenit in communi.]
CAP. XIX.

Per scriptum quod Papa mandavit ordinario, ut corrigat clericos
... non datur ei iurisdiccion super exemptos.
Gregorius IX. Episcopus Suan.

Clare gerimus, quod cum in ecclesiam sanctae
... de Orbicello, & quaedam alias f. existentes
... ad monasterium sancti Amalfiani de urbe
... iurisdictionem habes ordinariam, ut
... quibusdam illam jurisdictionem nostram, quas
... occasione litterarum nostrarum, quas
... clericorum tibi transmissimus, in eas in-
... in clericos earundem suspensionis sententias pro-
... quamquam Abbas ejusdem monasterii eos
... & infra. Mandamus quatenus si
... per te ipsam, quae minus pro-
... predictas sententias sine difficultate re-
... lize.

CAP. XX.
Ordinarius cui competit absolvere ab excommunicatione, potest
... mandare.
Idem.

In quibus e ex officio in certis casibus competit il-
... qui pro violenta manuum injectione
... sententiae promulgatae, licet aliis hu-
... committere, cum viderint expe-
... dere.

DE OFFICIO IUDICIS.
TITVLVS XXXII.
CAP. I.
Abbatem iudicis etiam delegati, spectat providere advoca-
... qui non potest habere, & poterit dare dimissivam.
a. al. Brevi. b. Abbati de Sagunt. c. al. Voretin.
d. de Voretin. e. in pluribus antiq. ita: quid cum an S.
... quibusdam aliis ecclesiis existentes in una, & c.
... paratui Treden. concil. sess. 11. de reform. cap. 1.
... de reform. cap. 1. de casibus refero. & sess. 24. de reform.
cap. 1.

Honorius tertius Archiepiscopo sancti Leonardi, &
Abbate Salernitano. a.

EX litteris vestris accepimus, quod cum causam, qua
inter Abbatem & conventum Fosse Novae ex
parte una, & Abbatem & conventum monasterii de
Canen. ex altera, super quibusdam possessionibus mo-
nasterii sancti Petri de e. Almphina verberatur: [1 & 7.]
Quia pars praedicti monasterii proposuit, quod habere
non poterat advocatum vestrum, super hoc a implorando
officium, tu frater Archiepiscopo eidem de magistro R.
clerico tuo ad exhibendum in causa ipsa patrocinium
providisti. Verum frater S. Can. monachus proposuit in
praedictum ejusdem monasterii factum esse, eo quod
dictus R. clericus domesticus tuus erat: & infra. Man-
damus quatenus hoc non obstante in negotio ipso (ca-
utione & pravia) procedatis.

[1] Quia Bona. f. Sylvester monachus Fissa Nova cum idem
S. Petri monasterium visitasset eisdem Abbati & conventu
monasterii in eisdem monasterio S. Petri praedictum & Gravina
vobis duximus committendum.]
CAP. II.

Cum imploratur officium iudicis, sit litis contestatio facta in mer-
cenario.
Gregorius nonus.

Iudicis officium ubicunque pro actione f. proponitur,
veluti cum restituito in integrum principaliter postula-
tur, litis contestationem expolitatas ante & post ingres-
sum g. caute potest hoc sine litis contestatione habe-
ri recursus.

DE MAIORITATE ET OBEDIEN-
TIA.
TITVLVS XXXIII.
CAP. I.

Primus ordinatus, ceteris paribus, prior & maior habendus est.
Gregorius Augustinus Anglorum
Episcopus. h.

Ubi certum: [1 & 7.] Sit honoris ista distin-
ctio, ut ipse prior & maior habeatur, qui prius
fuerit ordinatus communitatis & consilio, & con-
cordi actione. [1]
[1] Sit pro omnipotenti Deo laborantibus ineffabilia aeterni re-
gii premia reservari, nobis tamen ea necesse est honorum beneficiis
tribuere, ut in spirituali opere studio ex remuneratione valeant mul-
tipliciter insudare, & exactis prolixae & impresse inter opera Gre-
gorii.]

CAP. II.
Veniens contra decretum vel constitutionem Episcopi, debet ex-
communicari.
Idem.

Siquis venerit contra decretum Episcopi, ab eccle-
sia abiciatur. In lib. Reg. legitur: Qui non obedie-
rit principi, morte moriatur. Et in concilio Agathen.
[n quod] anathematizetur.

a. In duobus vetustissimis codicibus ista: Archiep. Salernitanae
& Abbati S. Leonardi: in ceteris, Archiepiscopo S. Leonardi Ab-
bati Salerni. b. Canonensi Salernitanae dice. al. Cavenfi. aliter
Cavensifi. c. Almphina al. Almphina. d. Quod
imporis hae clausula Brevi in l. Tria amica. De cap. & arg. leg.
& Laurentio inclusa defuncti in malis manserit. f. Id est, vel
alio defuit. g. Id est, ubi post litteram contestatam, vel postquam
est in causa conclusum. h. lib. 12. cap. 11. l. cap. 1. eod. tit.
in comp. & post. concil. Tred. sub. Alex. 3. p. 44. r. t. K. al. cum
unitatis. l. Vide l. honore, ff. de decur. m. Cap. 3. & 4. eod.
tit. in i. compil. Brevi. l. 1. cap. 23. l. 1. p. 16. cap. 24. l. Reg. 13. Deut. 27.
n. ut.